

Бр. 0101-29/1
11-03 2024 год.
штип

ОПШТИНСКА УСТАНОВА ЗА КУЛТУРА "ДОМ НА МЛАДИ"-ШТИП

ПРАВИЛНИК ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАР, ЕВАКУАЦИЈА, СПАСУВАЊЕ И ПРВА ПОМОШ

ОУК "ДОМ НА МЛАДИ"- ШТИП

Штип, 2024 година

ПЛАН ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

Општинската установа за култура "Дом на млади" Штип со седиште на улица "Партизанска" бр.27, согласно законот за заштита и спасување (Сл.весник на РМ Бр.36/2004, 49/2004, 86/2008, 124/2010), законот за заштита од пожари, експлозии и опасни материји како и мерките за заштита кои произлегиваат од горе споменатиот закон (Сл.весник на РМ Бр.139/2010,32/2011) и правилникот за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, ПП опремата и другите средства за гаснење на пожар (Сл.весник на РМ Бр.74/2006,) а со цел заштита и спасување на луѓето и материјалните добра од елементарни непогоди и други несреќи, го донесе овој План за заштита и спасување од пожар евакуација.спасување и прва помош. Планот за заштита и спасување се состои од два дела:

1. Проценка на загрозеност
2. Мерки и план за заштита и спасување

1. ПРОЦЕНКА НА ЗАГРОЗЕНОСТ ОПШТО ЗА ПЛАНОТ

Планот ја објаснува целта на планирањето во случај на вонредни ситуации - пожар за местото на настанот, ги утврдува можните опасности и потребните задачи. Исто така содржи, список на вработени кои се ангажирани во евакуацијата на објектот, скица за евакуација, листа на задачи на тимот за евакуација и на вработените за време траењето на евакуацијата во случај на пожар.

1.1. Противпожарни карактеристики на објектот

Во објектите организираноста за заштита од пожари е континуирана со оглед да во објектот се работи 8 часа. Во истиот во целото работно време има присуство на вработени и секоја смена е организирана на начин да вработените се запознаени кои служби се носители на активностите и одговорни за локализирање на евентуален пожар и сл. Во случај на пожар вработените ја користат опремата и техниката за противпожарна заштита со која располага објектот и истите веднаш ја известуваат противпожарната единица за интервенција. По пристигањето на ПП единицата вработените се приклучуваат и помагаат на истата во локализирањето на пожарот или евентуална друга последица. Врз основа на горенаведеното односно дека во објектот е зголемена фреквенцијата и времето на престој на луѓе е проценето дека во објектот постои можност да биде загрозен пожар. експлозии. и други елементарни непогоди

1.2. Извори и причини за појава на пожар

Пред да се превземат соодветни мерки за заштита од пожар ќе бидат лоцирани изворите кои предизвикуваат опасност за појава на пожар.

Изворите можеме да ги поделиме на: средствата кои се користат во процесот на работа како опрема за осветлување и озвучување (ел. енергија), како извор, природни појави.

Причини за појава на пожар:

- а) субјективен фактор - невнимание на вработените;
- б) неодржување на хигиена во работните простории или околу техничката опрема;
- в) невнимание при поправка на техничката опрема;
- г) непочитување на постапките за вклучување и запирање на опремата;
- д) непочитување на постапките при чистење и одржување на опремата и слично;

Проблеми во процесот на работа:

- а) преоптоварување на електричната инсталација и опрема;
- б) неисправност на вентилационите уреди;
- в) неисправност на системот за затоплување;

Според работните постапки кои се вршат во објектот опасности за појава на пожар можат да се појават при:

- неисправна електрична инсталација
- преоптоварување на инсталацијата
- невнимание при сервисирање на уредите во просторот каде што се наоѓа котелот и пумпата на системот за затоплување.
- природни појави како гром, земјотрес и сл;

Основа за спречување на појава на пожар е детално проучување на упатствата на производителите на опремата, почитување на техничките правила и прописи при одржување на инсталациите, правилна распределба на видовите на енергија за да се спречи преоптоварување, внимателно ракување со лесно запаливите материјали како и запознавање со опасностите кои можат да доведат до појавана пожар.

2. МЕРКИ И ПЛАН ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

2.1. Мерки и план за заштита од пожари

Мерки заштита од пожари се:

- Избор на локацијата на објектот во кој ќе се спречи или ќе се доведе во најмала можна мерка избивање и ширење на пожар. Избор на материјали, уреди, инсталации и конструкции на објектот со кои ќе се спречи или сведе на минимална можност ширењето на пожарот.
- Лесен пристап до сите премини слободни за комуникација.
- Обезбедување на соодветни средства и уреди за гаснење на пожар.
- Забрана за употреба на отворен пламен и други извори на палење во објектот и просториите во кои би можело да дојде до пожар.

- Регулирана употреба на греалки и други грејни тела во работните простории во кои може да дојде до пожар.
- Поставување на уреди и инсталации за автоматско јавување и гаснење на пожар.
- Организирање и спроведување на посебна обука од областа на противпожарната заштита за персоналот.
- Организирање и спроведување на обука со лицата задолжени за евакуација во случај на пожар и други елементарни непогоди.
- Едуцирање на сите вработени со превентива од пожар како и постапка во случај на пожар.

Планот за заштита од пожари опфаќа:

- Проценка за загрозеноста од пожар
- Организација на заштита од пожар со листа на вработени.
- Начин на употреба на противпожарна опрема.
- Распоред на противпожарната опрема.
- Систем на известување.
- Постапка во случај на пожар.
- Потребна техничка опрема и средства за гаснење на пожар.
- Основи на објектите со исцртани правци на движење при евакуација во објектите и околу нив.
- Начин за снабдување со вода.
- Пристапни патишта, премини и приоди до објектите.
- Забрана на употреба на оган и други извори на палење во објектите и просториите каде што лесно може да дојде до пожар.
- Евакуација и спасување на луѓето и имотот (со локација за собирни места).
- Други мерки потребни за успешно функционирање и унапредување на заштита од пожар и спроведување надзор над извршување на мерките за заштита од пожар.

Посебни мерки за заштита од пожар:

Работниот процес мора да биде организиран на таков начин за да опасноста од пожар биде отстранета односно сведена на најмала мера. Во сите работни простории мора да се постават уреди и опрема за брзо и успешно гаснење на пожар.

- електричните, вентилационите, грејните, громобрански и други слични инсталации мораат да се постават спрема пропишаните технички нормативи и обврзувачки стандарди и истите мора да се држат и складираат во простории кои се за тоа предвидени се во склад со техничките и други прописи.
Вработените и одговорните лица се должни да ги чуваат во приправност сите уреди, опремата и алатот за гаснење на пожар на места кои се лесно пристапни.
- Употребата на отворен оган се забранува во близина каде што се сместени кабли или на местата каде се сместени лесно запаливи течности и експлозивни материјали.
- Да се држат во исправност уредите, алатот и опремата за гаснење пожар, на места кои се определени за чување на тие уреди и на места кои се лесно пристапни. Противпожарната опрема и апаратите мора да се чуваат во исправна состојба. Проверувањето и исправноста на противпожарните апарати

се врши според упатствата на производителот, а утврдените недостатоци мора веднаш да се отстранат со замена на дотраените или неисправните делови или со комплетна замена на апаратот.

Противпожарните апарати мора да бидат обезбедени со контролни картони во кои се запишуваат следните податоци:

- Врста и тип на апаратот
- Фабрички број
- Дата кога е извршена контролата
- Потпис на лицето кое ја извршило контролата
- Печат

Неисправните апарати не смеат да се држат на места наменети за евентуална употреба или покрај исправни противпожарни апарати. Неисправните апарати веднаш по утврдувањето на неисправноста да бидат отстранети од местата каде што се поставени за евентуална употреба.

- Противпожарните апарати се користат само за гаснење пожар, обука и отстранување на последици од елементарна непогода.
- Просториите каде е сместена опремата мора да бидат слободни од предмети кои би можеле да го отежнат преземањето на мерки за гаснење на пожар или евакуација и спасување на лица и имот.
- Уредите и апаратите кои се користат за затоплување или друга намена (печки, шпорети, електрични греалки. и друго) мора да бидат поставени на подлога од материјал кој е отпорен на температура. Околу горенаведените уреди и апарати не смеат да се остават лесно запаливи и експлозивни материјали.

По завршувањето на работното време електричните и други уреди кои можат да предизвикаат пожар задолжително да се исклучат.

ОУК “Дом на млади”- Штип, соработува со овластената фирма која е лиценцирана фирмa во полето на противпожарната заштита, сервисот, одржувањето и проверката на ПП апаратите.

2.2. Мерки за отстранување и намалување на факторите и можните причини за појава на пожари се:

- секојдневна грижа и контрола за исправноста на електричната инсталација;
- доследно почитување на забраните за пушење;
- навремено отстранување на сите запаливи материјали и отпадни материјали од простории каде може да предизвикаат пожар;
- навремено отстранување на сите дефекти на инсталацијата, замена на дотраени делови од електрични потрошувачи;
- одржување на громобранската инсталација и проверка со атести;
- континуирана проверка на автоматските скlopки за исклучување на напојувањето со електричната енергија и нивно навремено одржување и замена во случај на чести дефекти;

2.3. Мерки за отстранување и намалување на опасноста од ширење на пожари и намалување на последиците

Објектот е поделени на повеќе пожарни зони:

- целокупната инсталација е изолирана со огноотпорни материјали;
- изведен е систем за рачно проветрување;
- изведен е систем на врати кои се отвораат спрема надворешноста на објектот.

2.4. Организираност во спроведувањето на мерките за заштита од пожари и надзор над нивното извршување

- спроведувањето на мерките на заштита од пожари е секојдневна обврска и грижа на секој вработен во објектот;
- спроведувањето на мерките се изведува засебно за секоја просторија посебно;
- надзорот над извршувањето на мерките за заштита е една од најважните активности бидејќи со тоа се контролира дали средствата за гасење се секогаш во исправна состојба, на дофат на вработените и спремни за употреба;
- задолжување на одговорни работници за вршење на надзор и спроведување на превентивни мерки, проверката на комплетноста на опремата и средствата за гасење, нејзино одржување почитување на забраните и извршување на зададените обврски;
- воведување на евиденција за извршени поправки, дефекти и други неправилности на електричните апарати и инсталации;
- водење на евиденција за бројната состојба и исправноста на ПП апаратите, хидрантите, системот за автоматска дојава на пожар, нужни светла, излезите за евакуација и нивна проодност, исправност на громобранската инсталација.

2.5. Проценка на загрозеноста од пожар со анализа на пожарните оптоварувања

Во Општинската установа за култура Дом на млади-Штип е зголемена фреквенцијата и присуството на луѓе, вработени во установата како и нејзините посетители, па заради тоа се превземаат додатни мерки кои би помогнале во спречувањето на опасност од евентуален пожар.

- Затоплувањето се врши со: централно парно греење на како главен енергенс се користи пелети за греење.
- За подгревање во екстремните зимски услови се користи и клима уреди. Во случај на пожар топлината и димот се исфрлаат преку отворите-прозорците од објектот.
- Бидејќи не се употребуваат гасови а мазутот наша оценка е дека непосредна опасност од експлозии не постои и за истата не се превземаат мерки за заштита од пожари од гасни експлозии.
- Целата електрична инсталација е изведена со кабел ПП обложен со стандарден пластичен омотач и истата е обновена за време на реновирање на установата во 2014 година. Сите разводни табли располагаат со топливи осигурувачи и истите се обележани со натписи. Прекинувањето на напојувањето се врши со главен прекинувач на главната таблица.

- Изложеноста на објектот на атмосферски празнења и удар со гром се заштитени со громобранска инсталација и истата е изведена од железна поцинкувана трака со сите спојки и според сите прописи за истите.

2.6. Организација на заштита од пожар со овластување на вработено лице

Организацијата за заштита од пожари е уредена на начин да во ОУК "Дом на млади" - Штип со овластување на лице преку интерна одлука, обучено во полето на ПП заштитата. Секој вработен кога ќе забележи пожар должен е да пристапи кон гаснење на истиот со сите расположливи средства. Ако вработениот не може да го изгасне пожарот должен е веднаш да го извести одговорното лице или одговорната служба.

Одговорното лице превзема мерки за гаснење и локализирање на настанатиот пожар ја известува територијалната противпожарна единица во случај на пожар со поголеми размери кога сопствените сили не се доволни за гаснење и локализирање на пожарот, превзема мерки за евакуација на луѓето и имотот, се ангажира за одстранување на препреките кои можат да го попречат доаѓањето на ПП единицата (ги отвара влезните врати, го одстранува материјалот кој се наоѓа до местото на пожарот.). Организира упатување на ПП единицата до местото на пожарот, ги дава првите информации на раководителот на ПП единица.

2.7. Одговорност на евакуаторите за заштита од пожари, експлозии, евакуација, спасување, згрижување и прва помош како и негова реализација

- Изготвување и ажурирање на евакуациониот план на објектот на ОУК "Дом на млади" – Штип
- Организирање и вршење обука на Тимот за евакуација и сите вработени за процедурите на Евакуациониот план
- Набавка, одржување и поставување на сите информации и потребна опрема поврзани со Противпожарната заштита и Евакуациониот план.
- Чување и одржување на виталните документи за објектот и вработените поврзани со Евакуациониот план.
- Операционализација-активирање на Тимот за евакуација во вонредни случаи.
- Контрола и одржување во правилна состојба на излезите за евакуација на објектот, Одговорен за функционирање на Против-пожарните апарати.
- Јавување за вонредни ситуации на Јавните служби-Против пожарна бригада, Полиција, Прва помош и Центар за известување и тревожење.
- Асистирање на Тимот за евакуација при контрола на движењето на вработените во и вон објектот
- Одговорен за безбедноста на вработените кога се евакуирани на Собирното место.
- Ажурирање на списокот на Тимот за евакуација
- Асистирање во проценка на безбедносната состојба на објектот при големи катастрофи.
- Учество во преглед и ажурирање на планот за вонредни ситуации во објектот ОУК "Дом на млади" – Штип.

- Аистенција при обука на вработените за вонредни случаи -апликација на Евакуациониот план.
- Комуникација со координаторот за евакуација и одговорните за одржување при вонредни ситуации.
- Издавање на налог на вработените за почеток на евакуација во просториите.
- Насочување на вработените по напуштање на објектот до назначеното собирно место.
- Помагање на координаторот за евакуација во обезбедување на собирното место
- Евакуаторите постапуваат по инструкциите и налозите од координаторот за евакуација и надредените
- Укажување на прва помош.
- Локализирање на почетен пожар во објектот

2.8. Начин на употреба на противпожарна опрема

Противпожарната опрема се употребува исклучиво според упатството дадено од производителот на опремата и истата се употребува исклучиво за гаснење на пожари и тоа самоинцијативно од лицето кое го забележало пожарот или при обука на вработените.

2.9. Рапоред на противпожарна опрема

ПП апаратите се поставени во работните простори на установата и истите се поставени и означени на видно место.

2.10. Систем за известување

Системот за известување за појава на пожар е по пат на телефонска врска, телефонскиот апарат се наоѓа во канцеларијата на одговорниот раководител на објектот

2.11. Постапка во случај на пожар

Во случај на пожар постапката е следна:

- 1) Без паника да се пристапи кон гаснење на пожарот
- 2) Да се извести одговорното лице и противпожарната единица
- 3) Да се пристапи кон евакуација на згрозените лица и имотот
- 4) Да се исклучи доводот на електрична енергија и затвори и исклучи доводот на лесно запаливи материји ако се присутни во објектот
- 5) Да се одстранат сите лесно запаливи и експлозивни материји
- 6) Да се затворат сите отвори и врати заради спречување на ширење на пожарот
- 7) Да се употреби соодветен апарат за соодветен пожар.
- 8) Да се употребат сите ПП средства, апарати и опрема која е во близина.
- 9) Работниците кои не се директно вклучени во гаснењето на пожарот веднаш да го напуштат објектот и да се оддалечат на сигурна далечина.

- 10) Да се пристапи кон евакуација и изнесување на луѓе и материјални добра од соседните простории и објекти.
- 11) Секој вработен е должен без приговор да ги извршува задачите од одговорното лице кое раководи со гаснењето на пожарот.

2.12. Начин за снабдување со вода

Објектот се снабдува со вода од еден извор на вода со потребниот притисок. Локацијата на објектот и поставеноста на водоводната мрежа гарантираат притисок од минимум 2,5 бари и количина на вода од минимум 5 литри/сек.

3. ЕВАКУАЦИЈА И СПАСУВАЊЕ НА ЛУЃЕТО И ИМОТОТ

3.1. Цел на Евакуацијата

Евакуацијата е една од основните мерки за заштита на луѓето и имотот во случај на вонредни ситуации. Таа се извршува според овој Евакуационен план. Евакуацијата мора да се изврши брзо и дисциплинирано. Истата ќе се врши само по издадена наредба за евакуација. Таквата наредба се издава за време на настапување нанепосредна опасност или потоа. По напуштање на објектот вработените треба веднаш да се упатат кон определенето собирно место.

Планот за Евакуација е подготвен да обезбеди навремена и комплетна евакуација на ОУК "Дом на млади" - Штип кога и да настапи вонредна ситуација, или кога ќе се појави пожар.

Главна цел на овој план за евакуација е да обезбеди:

- 1) Секој кој се наоѓа во објектот да го напушти безбедно
- 2) Заштита на вработените-укажување на прва помош
- 3) Вработените да бидат собрани и евидентирани на собирното место
- 4) Одбраните вработени кои го сочинуваат Тимот за евакуација да обезбедат исполнување на задачите на овој план.

Планот ќе се ажурира редовно и еднаш годишно ќе биде извршувања вежба за негова примена.

Во секоја просторија на видливо место се поставени плановите на објектот со обележени насоки на движење, излезни врати, место на алармот, места на против пожарни апарати и хидрант.

3.2. Општи процедури за Евакуацијата на објектот

Кога ќе се добие налог од Главниот евакуатор, обврска е на сите вработени во објектот веднаш да се евакуираат и да се упатат кон одреденото собирна место кое се наоѓа надвор од објектот на ОУК "Дом на млади"- Штип.

Вработените исто така се во обврска да обезбедат посетителите (гости) да постапат според евакуационите процедури дефинирани во овој евакуационен план, и да ја

напуштат зградата заедно со вработените. Во случај да има повредени им се пружи прва помош односно повика стручна екипа. Главните евакуатори се задолжени да ја извршат евакуацијата на вработените и да ги насочат кон определените излези, откако ќе добијат наредба од назначениот за евакуација.

3.3. Интерна процедура за евакуација и спасување од пожари согласно условите и потребите на објектот на ОУК "Дом на млади" – Штип

Следниве процедури се планирани да овозможат максимална безбедност и сигурност на комплексот, претпоставените и вработените.

Во случај на пожар, навремената евакуација е многу важна. Доколку вработените се дел од процесот на евакуација тие мораат да бидат далеку од местото на настанот. Само вработените назначени во евентуалниот план треба да бидат на местото на настанот, но само во случај кога нивната функција бара тие да бидат присутни.

- Обука

Сите вработени треба:

- Да бидат свесни за потенцијалната опасност
- Да знаат што треба да направат во случај на опасност
- Да ги знаат нивните одговорности

Сите вработени кои се обучени треба го знаат следново:

- Локацијата и правецот на помошните патеки за излез
- Локација и употреба на апаратите за гасење на пожар
- Локација на засолништата

- Правец на евакуација

Евакуацијата во случај на пожар е планирана со консултација на локалната Противпожарна управа и техничките карактеристики на објектот. Сите правци се директни, добро осветлени и исчистени од било какви препреки. Јавните и деловните простории во целиот објект се означени со знаци за правците во случај на евакуација при опасност во објектот, излезите во случај на опасноста се отвараат кон надвор од моментот на појава на опасност- пожар.

3.4. Начин на запознавање и оспособување на вработените за нивно учество во гасењето на пожари, спасување на имотот загрозен од пожари и развивање набезбедносна култура.

- Секој работник е должен да присуствува на обука - предавање и практична употреба на средствата за гасење и за што истите од страна на одговорните ќе бидат проверувани дали ги имаат познавањата потребни за начинот на известување и ракување со опремата и средствата за гасење.
- Секој работник е должен да присуствува на обука - предавање и практична демонстрација на начинот за евакуација и спасување и за што истите од страна

на одговорните ќе бидат проверувани дали ги имаат потребните познавања за начинот на известување и спроведување на евакуацијата и спасувањето.

- Група на работници се должни да присуствуваат на курсот по прва помош и заштита кој ќе биде овозможен од стручни лица ангажирани од компанијата за кои тие работат. Истите од страна на одговорните ќе бидат проверувани дали ги имаат потребните познавањата од областа на давањето прва помош на повредените во случај на незгода.
- Главните евакуатори и координатори задолжени за евакуацијата и спасување ќе поседуваат списоци со потписи на вработените за извршена обука како и нивното активно присуство на предавањата кои се задолжителни за секој вработен во компанијата.

3.5. Други мерки потребни за успешно функционирање и унапредување на заштита од пожари и спроведување надзор над извршување на мерките.

Останати мерки кои се превземат за заштита од пожари се:

Организациски

- Проучување и примена на мерките за заштита од пожар предвидени со планот за заштита од пожар.
- Обука на вработените од областа на заштита од пожар.
- Редовно одржување на опремата и замена на делови согласно упатствата на производителот
- Редовна контрола на сигурносните уреди и состојбата на уредите поставени како заштитни направи.
- Одржување на пристапните патишта и патиштата за евакуација. Тие секогаш мора да бидат слободни.
- Опремата за гаснење мора секогаш да биде видлива и достапна за брза интервенција.
- Редовно мерење и испитување на заземјувањето.
- Редовно мерење на изолација на кабли.
- Редовна контрола, сервисирање и одржување на уредите за гаснење напожар.
- Забрана за пушење во зоните на опасност.

Технички

- Отстранување на откриените недостатоци при редовните контроли споменати во претходните мерки
- Превземање на сите мерки за безбедно ракување со апаратите и опремата во техничката служба .
- Вршење на визуелни контроли на сите апарати во објектот во текот на нормалното работење
- Замена на неисправни делови од постројките како и делови од електрична инсталација е електро опрема со соодветни.
-

Табли за предупредување

Во работните простории да се постават табли со натпис: "ЗАБРАНЕТО ПУШЕЊЕ ", а пушење да се дозволи само на места предвидени за таква намена.

За надзор над извршувањето на планот за заштита и спасување се одредува согласно интерна одлука на ОУК Дом на млади-Штип.

4. ПРВА ПОМОШ

ОПШТО

Прва помош е почетната грижа за повреденото лице на самото место на несреќата. Грижата се состои во благовремено преземање на внимателни постапки, мерки и активности, со цел:

- да се зачува животот на повреденото лице;
- да се заштити од понатамошно повредување;
- да се намали болката и стравот;
- да се спречат можните компликации и
- да се подобри општата состојба на повредениот.

Грижата трае од моментот на откривањето на повредениот, па се до моментот кога повеќе не му е потребна прва помош или до преземањето на повредениот од квалификувани лица за стручна медицинска помош. Состојбите што го загрозуваат животот (итни состојби) бараат брз одговор. Во тие моменти, судбината на повредениот е во рацете на луѓето од непосредната околина. Нема ништо похумано од благовремена и правилно укажана помош, што значи живот.

4.1. Средства за укажување на Прва Помош

За укажување прва помош се користат стандардни и прирачни средства. Подготвеност за укажување прва помош претставува и поседувањето на одржувања и добро чувана кутија со стандардни средства за прва помош. Големината, формата и содржината на кутијата за прва помош е стандардизирана. Стандардите се во зависност од намената и тие се менуваат со текот на времето.

Основно е во секоја кутија за прва помош да има:

- Неколку стерилни гази, во различна големина - се користат за покривање на раните и за изработка на компресивни преврски;
- Брата - може да се користи при компресивни преврски и имобилизација;
- Неколку завои, со различна широчина - служат за прицврстување на стерилните гази при преврзувањето, за изработка на компресивна преврска и за имобилизација;
- Најмалку 2 триаглести марами - се употребуваат за преврзување, за имобилизација и за сопирање на крварење со подврзување;
- Леплива трaka (фластер) - се користи за прилепување на стерилна газа, завршување на преврска, облепување на поливинилска фолија и ел.;
- Пакување со различни димензии на ханзапласт, за покривање на мали рани;
- Полуетиленска фолија - при отворена рана на граден кош и др.;

- Безопасни игли - за завршување на преврска, прицврстување на марама, обвивка;
- Ножички или заштитен жилет - за сечење на завоен материјал, леплива трака и ел.;
- Стерилни ракавици за еднократна употреба - за заштита од болест што се пренесува преку крв;
- Специјално пластично шамивче со вентил за вештачко дишење.

Стерилните ракавици и специјалниот вентил за вештачко дишење не содржани во постоечките пропишани стандардни средства, но нивната потреба за примена е очигледна.

Прирачните средства за прва помош се материјали и предмети што ги наоѓаме во непосредна околина (при рака) поради што го добиле и името. Прирачните средства се за друга намена, а можат да се користат и за оваа цел.

Најчесто ги користиме за имобилизација (сообраќаен триаголник, пупа, чадор, облека, ќебе), а поретко за преврзување и запирање на квартење (шал, парчиња платно, џепни марамчиња, марами за коса, вратоврска, ремен и др.).

4.2. Должност за укажување на Прва Помош

Укажувањето на прва помош не е само морална, туку и законска обврска. Уставот на Република Македонија упатува на задолжително укажување прва помош на настраданото лице.

Не укажувањето помош се санкционира со парична казна или затвор. Со законот не се санкционирани евентуалните случајни (несакани) грешки при укажување на прва помош. Сепак, доколку вештините кои се бараат за одредени постапки од првата помош ги надминуваат вашите знаења, во такви случаи морална обврска е таквите постапки да се препуштат на поквалификувано лице.

4.3. Основни мерки и постапки за укажување на Прва Помош

Лица кои укажуваат прва помош се и медицински и немедицински лица кои имаат познавања од укажувањето на прва помош. Првата помош се состои од мерки, постапки и средства кои се даваат на лице кое има потреба од прва помош - се спасува живот, се спречува влошување на состојбата.

Пристапот кон повредениот зависи најмногу од околностите.

- Ситуацијата и безбедноста на теренот;
- Бројот на повредените;
- Бројот на лицата кои можат да пружат прва помош;

Започнуваме со постапката при согледување дека се случил несреќен случај и има потреба од прва помош.

- На теренот се отстранува секаква дополнителна опасност, кај лицата треба да се проба да се препознае каде се тие повредени и колку се тешки нивните повреди.

- Се врши тријажа (ако има премногу повредени, им се дава предност на давање помош на тие што се најлошо повредени)
- Укажување неопходна прва помош а потоа и дополнителна
- Повикување на надлежни институции (192 - полиција, 194 - брза помош, 193 - пожарна).

Постапка за давање прва помош (брзо и правилно)

Зависно од ситуацијата и условите, најпрво се отстрануваат опасностите за повредениот и за спасителот (се става заштитна маска, проветрување на просторијата од отровен чад и аеросолни отрови, се гасне пожар околу повредениот, се исклучува довод на електрична енергија или најбрзо што може се преместува повредениот до некоја безбедна локација). Секако, од голема важност е да се има до знаење кога сакате да дадете прва помош е дека треба да внимавате на продолжени опасности - пожар, експлозии, гасови, непожелни лица во близина итн.

Како додаток, непрепорачливо е да учествувате во давање прва помош на лица заглавени во урнатини при земјотрес, да влегувате во нестабилни згради погодени од земјотрес, бидејќи тоа го прават специјално обучени лица (пожарници) кои на себе имаат специјална опрема.

Кога ќе се приближите до повредениот, треба да ги проверите основните животни функции:

- Проверка на свеста, дишењето (проодноста на дишните патишта), работата на срцето (циркулација на крвта) или утврдување на сигурни знаци на смрт доколку очигледно постојат.
- Се прави преглед на целото тело со нежни допири и се прашува повредениот (доколку е свесен) дали чувствува болка по секој допир. Во исто време, друго лице треба да ги извести надлежните служби за ситуацијата на теренот и околината.

ИТНИ мерки кои се преземаат се:

- a) Доколку е засегната само свеста (лицето е онесвестено), се преземаат мерки за зачувување на виталните функции, повредениот се става во безбедна положба (објаснета подолу со слика), се негува, континуирано се следат виталните функции и се евакуира.
- b) Доколку е засегната работата на срцето се преземаат мерки за воспоставување на негова нормална работа со масажа. Прстите ги ставате кај зглобот, вратот а може и кај надлактицата со цел да почувствувате дали повредениот има пулс. Ако го нема, ја давате потребната масажа на срцето. Најпрво, на жртвата и ја повлекувате главата наназад, го затворате носот со прстите и со сета сила вдахнувате воздух во него два пати. Потоа, правите 30 притискања со двете раце на срцето. Сево ова го повторувате додека не се јави пулсот. Се разбира, ова важи кај возрасен човек. Кај дете, се масира со една рака а кај бебе само со прст. Важно е да се знае дека во сите случаи на давање прва помош воздухот се вдахнува во уста, освен кога се работи за давеник. Кај давеникот постои опасност дишните патишта да се полни со вода, па затоа воздухот се вдахнува директно во носот. Кај бебињата, бидејќи сепак се работи за мало лице, воздух се вдахнува и во устата и во носот во исто време.

- c) Хајмлихов зафат - зафат со кој кај друг човек помагате да се ослободи од гушење со страно тело. (за овој зафат потребно е стручно лице кое е запознаено со оваа проблематика).
- d) Прва помош кај лице кое крвари - компресија и преврска

Секогаш кога ќе се решите да дадете прва помош на лице кое крвари, на себе ставете заштитни ракавици, бидејќи никогаш не се знае какви болести има повредениот, ниту па вие какви болести можете да му пренесете.

За почеток, ќе земете стерилна газа или чисто крпче и со прсти ќе почнете да притискате врз раната. Ако се работи за повреден екстремитет, тој се крева нагоре. Доколку се работи за повреда на главата, се наведнува надолу за да не се затнат дишните патишта.

- Дигитална компресија

Стискање со прсти силно во пределите на телото каде што се артериите (на вратот, пазувите, под надлактицата, кај препоните, во зависност каде се наоѓа раната) Ова стискање е силно, се прави со цел да се намали циркулацијата и искрварувањето и не смее да трае повеќе од неколку минути.

На повредениот екстремитет му се прави имобилизација и се продолжува со следење на виталните функции кај повредениот.

- Компресивна преврска

Една метода за прва помош при крварење е поставување на компресивна преврска. Ја прекривате раната со стерилна газа и потоа со завојот правите З круга па поставувате тврд предмет кој ќе ви се најде на дофат значи што и да најдете во такви ситуации ќе помогне, било тоа да е мобилен телефон, камен, кутија од цигари, не е важно, и онака е привремено. Оваа преврска се прави доколку крварењето е пообилно и откако ќе се направи и тука важат истите обврски за потоа, имобилизација и следење на виталните функции.

- Есмархова преврска

Колку и да не сакаме да сме сведоци на такви повреди, некогаш во животот (не дај Боже) некој од нас може да се соочи со ситуација кога мора да даде прва помош на лице кои има нагмечен или веќе откинат екстремитет.

Во оваа ситуација, ќе направите подврска што е можно поблиску до местото каде што е повредениот екстремитет, со платно, каиш или специјално направена Есмархова подврска. Запамети дека откинатиот екстремитет, прст и сл секогаш патува со амбулантното возило бидејќи постои можност да биде зашиен.

Повредениот не се остава сам се додека не го превземе соодветна служба. Постојано се негува и се проверуваат свеста, дишењето и работата на срцето и му се дава психолошка поддршка.

Прва помош кај шокова состојба на организмот

Шокот е специфична и тешка состојба на организмот. Во шок многу витални органи и ткива не добиваат доволно кислород и започнува нивно оштетување кое може да биде и смртоносно. Шокот е дополнителна тешка состојба при: голема загуба на крв, тешки

изгоретини, тешки повреди, срцев удар, присутна силна болка, страв, труење со хемиска материја, при сериозна алергиска реакција, при нарушена работа на виталните органи, при термички нарушувања, исцрпеност, долготрајна глад или жед. Многу од мерките запрва помош и нега помагаат да не западне повредениот во шок и затоа тие мора да се спроведат благовремено правилно и целосно. Кога е потребно и дозволено повредениот се негува и се евакуира во легната положба на грб, со малку подигнати нозе (со цел повеќе крв да доаѓа во главата односно вомозокот).

Прва помош на лице со отворена рана (користи заштитни ракавици)

1. направи стерилна преврска на раната;
2. доколку има силно крварење превземи мерки истото да го запреш (види го претходниот текст и сликите);
3. раната не ја допирај, не ја чисти, не ставај никакви лекарства, доколку има забиен предмет немој да го отстраниуваш;
4. продолжи со негување, постојана проверка на виталните функции и општата состојба, организирај евакуација.

ПОВРЕДИ

Поделба според причината:

- механички;
- термички;
- хемиски;
- од електрицитет;
- од озрачувања (радиоактивни, високо-фреkvентни);

Поделба според видот на повредата:

- затворени повреди:
- удреници, краш и бласт повреди;
- отворени рани: исеченици, убодни рани, раскинато нагмечено ткиво, стрелни рани, гризнатини, изгореници и др.

Отворена рана (на разни делови од телото)

прва помош: стерилна преврска, дополнителна преврска, имобилизација, нега, евакуација.

Специфичности во првата помош:

- кога се преврзува рана во која има забиено предмет истиот не смее да се отстранува,
- отворена рана на градниот кош: после стерилната газа се лепи наоколу (за здравата кожа од три страни) полиетиленска фолија),
- кај скршеница при која дел од коската ја пробил кожата и кај отворена рана на стомак со излезени органи, истите не се враќаат назад, тие се покриваат со стерилна газа, се ограничуваат со круг од платно и лабаво се преврзуваат).

Затворена повреда (на разни делови од телото):

- прва помош: ладни облози, соодветна положба, борба против шокот, нега на повредениот.

ИЗГОРЕНИЦИ

Локализација: на кожата или на слузниците (очи , дишни патишта, хранопровод и ел.)

Поделба според причината:

- термички: сув врел воздух, врела водена пареа, врели течности, врели предмети, отворен орган;
- хемиски: бази, киселини други агресивни хемикалии; од електрицитет;
- од озрачувања (радиоактивни, високо-фреквентни);

Вид на повредата - отворени рани;

Специфичности во првата помош:

- отстранување на изворот на топлина и ладење со чиста вода, стерилна преврска, имобилизација, соодветна положба, борба против шокот, нега, евакуација.

ТЕРМИЧКИ ПОВРЕДИ (висока температура, ниска температура, електрицитет)

- локални (некои делови од телото);
- општи (целиот организам).

Изгореници: оштетување на ткивата од различен степен и обем со или без пропратни компликации (шок и инфекции).

Помош: гаснење, ладење, лабава преврск а*, имобилизација, негување, евакуација.

Сончаница (директно влијание на сончевите зраци на главата).

Помош: засолнување во сенка, ладење, безбедна положба, негување, евакуација.

Топлотен удар (прегрејување на телото без можност за оддавање топлина преку потење).

Помош: засолнување во сенка, ладење, негување, евакуација.

Премрзнатост: локална; општа.

Помош: засолнување, внимателно затоплување без триење, негување, евакуација.

Снежно слепило (како последица од одбелосок на УВ зраци од снегот).

ПОВРЕДА НА КОСКА

- целосна скршеница и згмечена коска;
- нецелосна скршеница (напукната коска);
- отворена повреда;
- затворена повреда;
- со компликации;

- без компликации.

ПОВРЕДА НА ЗГЛОБ (набиен зглоб, шинат зглоб, исчашен зглоб):

Прва помош кај повредени коски и зглобови:

- a) правилно прифаќање;
- b) имобилизација (со прирачни и/или со стандардни средства, со претходна преврска доколку има отворена рана);

Прва помош на лице со скрвеница на коска или повреда на зглоб:

- доколку има отворена рана или крварење постапи како што е веќе описано;
- се подготвува соодветен предмет (штички и ел.) и повеќе триаглести марами и во погодна положба се прицврствува повредениот дел (најчесто екстремитет) такашто да неможат да се движат зглобовите кои се подолу и погоре од повредата;
- внимавај да не помодрат и трнат прстите подолу од повредата и имобилизацијата;
- постапи специфично во случај на повреда на рбетот или карлицата;
- продолжи со негување, постојана проверка на виталните функции и општата состојба, организирај евакуација.

Повреда на рбетен столб или карлица:

Прва помош: по можност воопшто да не се придвижува или тоа да го направат повеќе луѓе многу внимателно со правилно придржување и со имобилизација за цврста подлога. Се придружува и се негува за цело време на многу внимателна евакуација.

ХЕМИСКИ ПОВРЕДИ

Труења со хемиски материји (отровни течности, отровни гасови, отровни цврсти материји):

- a) локално на кожата и на видливите слузници;
- b) внатре во ткивата (инјекција, змија, скорпија, пајак);
- c) преку органите за дишење или органите за варење.

Помош: Постапка за отстранување на натамошното делување на отровот. Од окото секогаш хемикалиите се одмиваат со вода. Агресивни хемикалии (бази и киселинки) не се отстрануваат од органите за варење. Одмивање на кожата со вода. Стерилна лабава преврска. Противотров само доколку сме сигурни. Негување, борба против шок, евакуација.

4.4. ПРВА ПОМОШ ПРИ ТРУЕЊЕ

ТРУЕЊЕ СО ИЗДУВНИ ГАСОВИ

- Јаглен моноксид (CO): гас без боја, мирис и вкус. Се врзува за хемоглобинот.

Дејство:

- во мали количини го намалува вниманието, предизвикува замор и главоболка;
- при големи концентрации нагло се јавува главоболка, вртоглавица, шум во ушите и треперење на видот (нервни знаци). Потоа се јавува мачнина и повраќање и забрзана работа на срцето. Мускулната слабост му оневозможува на затруениот да го напушти затруениот простор. Настапува бессознание, со грчеви по целото тело.
- Во тешки случаи престанува дишењето и работата на срцето. Затруениот не е блед, туку со зажарено лице и очи.

Прва помош:

- направи безбедни услови за акција (излуфтирај, земи заштитна маска и сл.).
- изнеси го затруениот на чист воздух (или употреби маска со кислород).
- ако е свесен стави го затруениот во полуседната положба И негувај го;
- ако е во бессознание затруениот стави го во странична положба;
- при престанок на дишењето и работата на срцето почнете со оживување во безбеден простор.

НАПОМЕНА: Со овој план за спасување е запознаено лицето за надзор над извршувањето на планот за заштита и спасување - Координатор за евакуација и спасување доставена е копија од истоимениот план во тврда копија како и копија од прирачникот "Систем за управување со кризи" (прирачник за граѓаните) во соработка со Центарот за кризи и Владата на Република Македонија од 2009 година

ОУК "Дом на млади"-Штип

директор

Видан Лазарев

Преглед на Законска регулатива дирекција за заштита и спасување Закони

1. Закон за заштита и спасување
(Сл. весник на Република Македонија бр. 36/04)
2. Закон за изменување на Законот за заштита и спасување
(Сл. весник на Република Македонија бр. 49/04).
3. Закон за изменување и дополнување на Законот за заштита и спасување
(Сл.весник на Република Македонија бр. 86/08).
4. Закон за изменување и дополнување на Законот за заштита и спасување
(Сл. весник на Република Македонија бр. 124/10)
5. Закон за изменување и дополнување на Законот за заштита и спасување
(Сл. весник на Република Македонија бр. 18/11).
6. Закон за пожарникарство
(Сл. весник на Република Македонија бр. 67/04)
7. Закон за изменување на Законот за пожарникарство
(Сл. весник на Република Македонија бр. 81/07)
8. Законот за заштита и спасување - пречистен текст
(Сл. весник на Република Македонија бр. 93/12)

Уредби

1. Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување - евакуација на населението.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 101/10)
2. Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување -прва медицинска помош.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 101/10)
3. Уредба за спроведување на мерката згрижување на настраданотот население.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 100/10)
4. Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 100/10)
5. Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување од поплави.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 91/10)
6. Уредба за начинот на ракување и употреба на Планот за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи на

Република Македонија и за содржината, ракувањето и употребата на единиците на локална самоуправа, трговските друштва, јавните претпиратија, установи и служби.

(Сл. весник на Република Македонија бр. 76/06)

Правилници

1. Правилник за мерките за заштита пожари, експлозии и опасни материји.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 32/11)
2. Правилник за изменување на правилникот за избор на видовите и количините на противпожарни апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 163/10)
3. Измени и дополнувања на Правилникот за начинот на определување на места на кои задолжително треба да се наоѓат уредите и инсталациите за заштита ид пожари, друга противпожарна опрема, средства за гасење на пожари и противпожарни апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебно обележување и достапност за употреба.
(Сл.весник на Република Македонија бр. 76/07)
4. Правилник за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, друга противпожарна опрема, средства за гасење на пожар и противпожарни апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебно обележување и достапност за употреба.
(Сл.весник на Република Македонија бр. 74/06)
5. Правилник за изборот на видовите и на количините на противпожарни апарати со кои треба да располагаат правните лица и граѓаните, како и за критериумите што треба да ги исполнуваат правните лица кои вршат сервисен преглед и контролно испитување на противпожарните апарати.
(Сл. весник на Република Македонија бр. 105/05)

Упатства

1. Упатство за содржината на правилникот за заштита од пожари и експлозии на државните органи, органите на државната управа, единиците на локална

самоуправа, јавните претпријатија, јаните установи, трговските друштва.
трговците поединци и другите правни лица.

(Сл. весник на Република Македонија бр. 80/11)

2. Упатство за содржината на елаборатот за заштита од пожари, експлозии и опасни материји.

(Сл.весник на Република Македонија бр. 139/10)

ПРИЛОЗИ

1. Шема со распоред на опрема и правци на евакуација од објектот
2. Прирачник "Системот за управување со кризи" (прирачник за граѓаните) во соработка со Центарот за кризи и Владата на Република Македонија од 2009 година.
3. Упатство за пружење на прва медицинска помош-прирачник за обука
4. Дирекција за заштита и спасување 2010
5. Прирачник за самозаштита и заштита во случај на катастрофа
6. Потврда за реализирана показна вежба за правилна употреба и ракување со ПП апарати на вработените.